

spomenik mogoče restavrirati. Treba je bilo utrditi temelje in odkruse del znova pritrditi na prvotna mesta. Posamezne manjkajoče dele je bilo treba rekonstruirati. Uporabljeni materiali so bili cement, pesek, steklobeton.

Restavratorska dela je opravil restavrator Damijan Kracina.

Spomenik je bil s posegom rešen pred propadom in izgubo. Vojaška pot mimo spomenika je na novo očiščena in prehodna, objekt je tako dostopen širši javnosti.

Ernesta Drole

Restavrirani spomenik (foto: D. Kracina, 2007)

11

EŠD: 5325

Naselje: **Breznica**

Občina: Žirovnica

Ime: **spomenik padlim v prvi svetovni vojni**

Naslov: Breznica

Področje: Z

Obdobje: prva svetovna vojna, 1931

V Plečnikovem letu 2007, ki so mu bili posvečeni tudi Dnevi evropske kulturne dediščine, je občina Žirovnica dala obnoviti spomenik padlim v prvi svetovni vojni. Spomenik, delo arhitekta Plečnika iz leta 1931, je bil razpokan, na kipu, zlasti na prstih je bilo opaziti korozijo, delci kamna okoli palčice so bili prizmatično razpokani in so odstopali, črke so bile sprane, plitve, na stikih med sestavnimi elementi spomenika je prihajalo do

zamakanja, talni stebriči so bili nagnjeni. Spomenik je restavriral mojster za ohranjanje kulturne dediščine Leopold Šajn iz Podvasce pri Trzinu.

Breznica, spomenik padlim v prvi svetovni vojni. (foto: R. Pamić)

V zasnovi ima spomenik obliko srednjeveškega pokopališkega svetilnika. Njegov spodnji del je oblikovan kot oltar s podestom, mizo in kipom sv. Krištofa. Na vrhu je svetilnik, ki ima kapo s petimi piramidami, te pa se zaključijo s križi. Imena padlih so vklesana na vseh straneh spomenika. Na oltarno mizo je vklesan Finžgarjev napis »Vi za nas ste dotrpeli, vi za nas izkrvaveli, na mirovnem pečatu vaša kri, preklet, kdor drzno kdaj ga še zdrobi«. Spomenik je narejen iz podpeškega marmorja, izdelal ga je radovljiški kamnosek Alojz Vurnik. Kip sv. Krištofa je izklesal kipar Boris Kalin. Delce kipa, ki so bili razpokani, je restavrator

očistil in zapolnil z injekcijsko maso, narejeno iz kamene moke, lepil in dodatkov, manjkajoče dele pa je modeliral in lepil. Na spomeniku je prvotno gorela električna luč, ki jo je brezplačno napeljala elektrarna. Te luči danes ni več. Zaradi poroznosti je bil kamen po obnovi še hidrofolno premazan. Okolica spomenika, tudi robniki ob asfaltu, je bila urejena že pred obnovo leta 2007, tako da je spomenik zdaj v celoti obnovljen. Za obnovo je zavod podal kulturnovarstvene pogoje ter izvajal konservatorski nadzor in fotodokumentacijo.

Renata Pamić

Breznica, detajl spomenika (foto: R. Pamić)

12

EŠD: 19862

Naselje: **Breznik, Sela pri Dragatušu, Tanča Gora**

Občina: Črnomelj

Ime: **Breznik pri Črnomlju – prazgodovinska naselbina**

Področje: A

Obdobje: rimsko obdobje

Arheološki intenzivni terenski pregled v dolžini 600 m in arheološki ekstenzivni terenski pregled v dolžini 3150 m na trasi KKO LC Dragatuš – smer Kvasica je opravila ekipa ZVKDS, OŠ Novo mesto, pod vodstvom Tanje Kmetec, študentke arheologije, in nadzorom doc. dr. Philipa Masona, univ. dipl. arheologa. Delo je potekalo 10. in 11. 3. 2007.

Trasa, na kateri smo izvedli intenzivni terenski pregled, poteka po geološko enotnem terenu, in sicer kvartarnem aluviju, SV od vasi Breznik. Trasa, na kateri smo izvedli ekstenzivni terenski pregled, poteka po geološko neenotnem terenu. S posamičnimi odseki teče od ceste Dragatuš–Črnomelj proti vsem Breznik, Golek, Tanča Gora, del odseka pa je v vasi Kvasica.

Ugotovljene arheološke sledi

1. Breznik pri Črnomlju – prazgodovinska naselbina (EŠD 19862) (ZE I/19A, ZE I/21A, ZE I/22A, ZE I/28A, ZE I/29A, ZE I/31A, ZE I/32A, ZE I/33A, ZE I/34A, ZE I/35A, ZE I/36A parc. št. 2969, 2973, k. o. Golek) – 3 fragmenti prazgodovinske keramike in 8 kosov zdrobljene ožgane gline ter s tem povezane večje površine zdrobljene ožgane gline potrjujejo že dokazano prazgodovinsko arheološko najdišče, 1 fragment rimskodobne keramike pa nakazuje tudi obstoj rimskodobnega najdišča na istem območju, verjetno naselbinske narave.

2. Sela pri Dragatušu (ZE IV/9A, ZE IV/13A, ZE IV/13B, parc. št. 5116, 5125, 5126, k. o. Tanča Gora) – 1 fragment rimskodobne keramike in 3 kosi zdrobljene ožgane gline ter večja površina ožgane gline nakazujejo potencialno rimskodobno arheološko najdišče, verjetno naselbinske narave.

3. Kvasica (ZE IX/2A, ZE IX/2B, parc. št. 72, 73, k. o. Tanča Gora) – 2 fragmenta rimskodobne keramike ter 1 kos zdrobljene ožgane gline nakazujejo potencialno rimskodobno arheološko najdišče, verjetno naselbinske narave.

Philip Mason, Tanja Kmetec, Ildikó Pintér